

***Ježiš** tiež *Ježiš Kristus*; Boží syn, ústredná postava *Nového zákona*, syn *Márie* a *Jozefa*, hlásateľ nového učenia, ktorého základom je *láska* a *pokora* (pozri *evanjelium*); narodenie Ježiša sa tradične stalo počiatkom *kresťanského kalendára*

Baleka: dátum narodenia Krista stanovený podľa *Mitrovho* narodenia; tradičný dátum dĺžky života: 4 pr.Kr. - 30 po Kr.

Svetové náboženstvá: osobnosť, ktorá stojí na počiatku kresťanstva; narodil sa niekoľko rokov pred našim letopočtom a vyrastal ako syn remeselníka v malom *galilejskom* mestečku (pozri *Nazaret*); o jeho detstve a mladosti vieme málo; keď mal 30 rokov, začal kázať a vo svojom domácom prostredí; na severe *Palestíny* zoskupil okolo seba učeníkov (pozri *apoštol*); židovský svet bol vtedy rozdelený na rímsku provinciu a niekoľko malých vazalských štátov, ktorým vládla cudzia dynastia (pozri *Židia*); svojim súčasníkom sa Ježiš javil ako osovateľ nových myšlienok a novej náboženskej koncepcie, ktorá ho odlišovala od jeho predchodcov: hlásal, že je poslaný Bohom, no neopieral sa pri tom o tradičné chápanie židovských písniem, ale ponúkal nové, v mene Boha, ktorého volal svojim Otcom; jeho autorita vzrastala pod vplyvom neobyčajnej moci, ktorou ovládal vedomie ľudí, ba aj *chorobu* a *smrť*; zo židovského zákona prevzal Boží úmysel a hlásal nadradenosť ducha nad literou (*sabat* pre človeka a nie človek pre *sabat*); za najdôležitejšie pravidlo celého života vyhlásil lásku k Bohu a k ľuďom; u zástupov vzbudzoval veľké nadšenie, ale aj sklamanie, keď odmietal spĺňať ich politické nádeje; narážal na čoraz väčšie nepriateľstvo u náboženských vodcov národa, ktorí nechceli uznať, že ho zoslal Boh; po dvoch rokoch účinkovania ho židovskí náboženski vodcovia (pozri *saduceji*, *farizeji*, *sanhedrin*) na *Veľkú noc* roku 30 vydali Rimanom s tým, aby ho rímsky prokurátor (pozri *Pilát Pontský*) dal ukrižovať; Ježišovi stúpenci neprestali veriť v jeho poslanie a vo viere ich utvrdilo Kristove *zmŕtvychvstanie*; učeníci v ňom spoznali *Mesiáša*, ktorého očakával židovský národ a o jeho príchode hovorili proroci; Ježiš nezapísal ani nedal zapísať svoje učenie; vysvetľoval však a dopĺňal židovské náboženské knihy (*Tóra*, prorocké knihy a ď.), ktoré boli prijaté v židovskom prostredí; pozri *Talmud*, *Mišna*, *Gemara*, *Kabala*; pozri *Ukrižovanie*: Rana a kalich

Nový biblický slovník: raných zmienok o Ježišovi, ktoré sú nezávislé na kresťanských zdrojoch, je veľmi málo; jedinou priamou zmienkou je jednoduchý zápis o Ježišovej poprave podľa nariadenia Pontia Piláta v *Judey* za vlády rímskeho cisára Tiberia; pochádza z „Letopisov“ od rímskeho politika a historika *Publia Cornelia Tacita* (55-116 po Kr.); ostatné rané rímske poznámky o „sekte kresťanov“ neuvádzajú Ježiša ako historickú postavu; židovský historik *Josephus Flavius* o Ježišovi podáva jednu stručnú správu, ale je pravdepodobné, že ju prepísali kresťania; je pravdepodobné, že v originálnom Flaviovom texte Ježiš vystupoval ako divotvorca a učiteľ, ktorý priťahal veľký počet nasledovníkov a ktorého popraviť za vlády *Piláta*; aj táto správa sa stala predmetom diskusií; poznámky o Ježišovi v *Talmude* tiež nepodávajú žiadne jasnejšie historické podrobnosti, okrem správy, že Ježiša po riadnom súde v podvečer sviatku *pesach* „povesili“ ako *čarodejníka* a toho, ktorý „viedol Izrael na zlú cestu“; okrem novozákonných textov jestvuje rad správ o Ježišom živote a jeho učení v ranokresťanských spisoch, z ktorých niektoré patria medzi vyslovené *legendy* a ktoré sa usilujú vyplniť medzery v *kanonických evanjeliách*, alebo chcú podčiarknuť niektoré zázračné prvky; väčšina týchto prác pochádza z počiatku 2.st. je založená na kanonických evanjeliách; iba o *Tomášovom evanjeliu* sa vážne pochybuje ako o textu, ktorý sa usiluje zachovať autentickú tradíciu; objavuje sa v ňom rad výrokov, ktoré sú ovplyvnené *gnosticismom*; preto hľadanie správ o Ježišovi sa obmedzuje v podstate na štyri kanonické evanjeliá (*Matúš*, *Marek*, *Lukáš*, *Ján*); zvyšok sa nachádza v izolovaných poznámkach *Nového zákona*, napr. v *Skutkoch apoštolov* (20,35), 1Liste Korinským (11,23-25); o historickej spoľahlivosti *evanjelií* sa vedú dlhé diskusie a je zrejmé, že základným cieľom evanjelií bolo viac ako prosté prerozprávanie faktov a že mali byť posolstvom; preto je na mieste otázka, či práve to neovplyvnilo ich historickú hodnovernosť; porovnávaním textov kanonických evanjelií sa dospelo k názoru, že evanjelisti sa usilovali sprostredkovať najväčšiu možnú autenticitu slov a činov Ježiša Krista; z nich vyplýva, že sa Ježiš narodil krátko pred smrťou *Herodesa Veľkého* (4 pr.Kr.); verejne začal pôsobiť, keď mu bolo „asi tridsať rokov“ (Lukáš 3,23) a po krátko po začiatku misie *Jána Krstiteľa*, pravdepodobne v roku 28 (Lukáš 3,1nn); dĺžku Ježišovho pôsobenia nedokážeme presne určiť, ale všeobecne sa usudzuje, že trvala tri roky; z toho vyplýva, že k Ježišovmu ukrižovaniu došlo v roku 33; evanjelia naznačujú, že sviatok *barančeka* (*pesach*) padol toho roku na piatok, a hoci sa aj o tom diskutuje, astronomické údaje o roku 33 hovoria v prospech tohto dátá; prakticky celá Ježišova verejná činnosť sa odohrála v *Palestíne*, iba niekoľko ciest viedlo za jej hranice do *Fénicie* a *Dekapole*, rozsiahlej krajiny na juh od *Genezaretského jazera* a najmä na

východ od rieky Jordán (Matúš 7,24-31) a do Cesarey Filipovej na svahoch hory *Chermón* (Matúš 8,27); Ježiša si ako prvý všimol *Ján Krstiteľ* v údolí *Jordánu*; v údolí Jordánu a v Judey začala aj jeho verejná činnosť (Ján 1,28-42; 2,13-4,3); potom začal Ježiš pôsobiť v *Galilei* (Marek 1,14), odkiaľ sa občas vydával do *Jeruzalema*; svoju službu ukončil po návšteve Jeruzalema počas sviatku barančeka (Veľkej noci); keď sa Ježiš narodil, bola už *Palestína* 60 rokov pod rímskou nadvládou a spravovali ju miestni panovníci, z ktorým bol najznámejší *Herodes Veľký*; po jeho smrti sa celé kráľovstvo rozdelilo medzi jeho troch synov; z nich Herodes Antipas zastával svoj úrad po celý čas Ježišovho pôsobenia; je práve tým Herodesom, ktorý vystupuje v evanjeliách opisujúcich Ježišove detstvo; druhý syn Herodesa Veľkého, Archelaos dostal vládu v Judey a *Sýrii*, ale spravoval ich tak zle, že ho rímsky cisár odvolal, a správou v *Sýrii* poveril rímskeho prokurátora; v čase Ježišovho pôsobenia bol prokurátorom Pilát Pontský; hoci rímska nadvláda prinášala určité výhody (prekvitanie obchodu, rast bohatstva miest), v Palestíne vyvolávala nevôľu; obyvateľstvo protestovalo proti komplikovanému daňovému systému, nenávidelo bohatnúcu cudziu a kolaborantskú vrstvu vyberačov daní; avšak najväčší odpor vyvolávala prostá politická podriadenosť *Izraelitov*, ktorí seba považovali za *Jahvem* vyvolený národ; kňazská vrstva *Saducejov*, ktorá počas rímskej nadvlády predstavovala faktické vedenie Židov (*sanhedrin*) sa nezaujímala o nejaký ideologický odpor voči Rímu; pravdepodobne by jej stačilo riadne dodržiavať chrámové obrady a zachovať daný stav vecí; *farizeji* boli síce ochotní v niektorých prípadoch podporiť protirímske povstalecké hnutia, ale zaujímali sa predovšetkým o Zákon (*Tóru*) a pedantné dodržiavanie zložitých rituálnych predpisov; ľudové náboženské hnutie *esejcov* išlo ešte ďalej a namiesto politických a spoločenských aktivít sa jeho predstavitelia utiahli do ústrania a žili mníšskym spôsobom života; naproti tomu vzniklo aj politicky veľmi aktívne, obľúbené a silné hnutie *zelotov* vedené *Judášom Galilejským*, ktoré hlásalo ozbrojený boj proti rímskej správe; sporadické prejavy povstaleckej činnosti v Galilei nakoniec viedli k zničujúcej židovskej vojne 66-70 po Kr., ktorá skončila zničením *Jeruzalema* a rozptýlením celého židovstva (*diaspóra*)

-v umení Ježiš zobrazovaný ako božský vládca (*Pantokrator*, *Majestas Domini*), Sudca sveta alebo *Vykupiteľ* (*Salvator mundi*), *Spasiteľ*; typ Ježiša s matkou *Máriou* (*Madona*); v ranokresťanskom období zobrazovaný v symbolickej forme (*ryba*, *baranček*, *fénix*, *orol*, *vinic*, *christogram*, *križ*; neskoršie *lev* a *pelikán*); zobrazovanie spočiatku pod vplyvom antiky (*Dionýzos*); zobrazovaný ako mladý muž bez brady, s kučeravými vlasmi; v časoch oficiálneho, štátom povoleného kresťanského náboženstva (od roku 394 jediné povolené rímske náboženstvo) zobrazovaný ako panovník v cisárskom *purpurovom* rúchu s krátkou bradou a dlhými vlasmi (obrazový typ do súčasnosti); vo východných kresťanských cirkvách zobrazovanie vo forme *acheiropoietu*, obrazové typy mladistvého Krista (*Immanuel*), mierneho (*Eugertes*), hnevliwego; pôvodné zobrazenie čelné a typové, neskoršie zobrazenia smerovali k *naturalisticky* individuálnym rysom a psychologickému vyjadreniu alebo naopak k idealizácii (francúzsky okruh: *Beau Dieu*); ďalšie obrazové typy: *krucifix*, *Ecce homo*, ktoré viedli k zobrazeniu príbehov zo života Krista s *alegorickou* povahou (pozri *christologický cyklus*, *pašijový cyklus/križová cesta*); zobrazenia zovšeobecneli aj v mimonáboženskej oblasti > obecné humanistický a sociálne kritický motív utrpenia (N.Nolde, G.Rouault, E.Barlach, O.Dix, O.Kokoschka, K.Pokorný, K.Dvořák)

Baleka: v ranom stredoveku ako *prefigurácia* Krista pre motív *dobrého pastiera* slúžil *Orfeus*, s ktorým bol v stredoveku stotožňovaný

pozri:

- *ikonografia Ježiša Krista*

- *parúzia, chiliazmus, chlystovia, adamiti 3*

- *Mária, Jozef, Judáš, Ján Krstiteľ, farizeji, Kaifáš, Pontius Pilatus; Krištof, evanjelista Matúš, Marek, Lukáš, Ján; Daniel; Ahasver/„večný žid“, Jozef (z Arimatie)*

- *stigma, I.N.R.I, IHS, christogram, chrismon, grál; Jesus hominum Salvator, IHC OYC, acheiropetes, cheiropoetes, „Volto Santo“, krucifix, modlitba Pána/otčenáš, spas v silach*

- *Nazaret, Betlém, betlém, Emauzy, Genezaretské jazero, Getsematská záhrada, Olivová hora, Siloe/Šilóah, Golgota, Káne Galilejská, Kafarnaum, Golgota*

-Útek do Egypta, Odpočinok na úteku, Návrat z Egypta, Život v Nazarete, Vjazd do Jeruzalema, Bičovanie, Kristus po bičovaní, Pokušenie na púšti, Premena Pána/Premena na hore, Kristus v Káne Galilejskej, Stotníkovi sluha/Kristus uzdravuje stotníkoviho sluhu, Dvanásťročný Ježiš v chráme/Ježiš medzi zákoníkmi/Dišputácia s učiteľmi, Noli me tangere, Nikodém poučovaný Kristom/Rozhovor s Nikodémom, Vjazd do Jeruzalema, Kristus vyháňa peňazomencov z chrámu/Vyčistenie chrámu, Posledná večera, Agónia v Getsematskej záhrade/Modlitba na Olivovej hore, Súd nad Kristom, Kristus pred Annášom, Kristus pred Kaifášom, Kristus pred Herodesom, Kristus pred Pilátom, Ecce homo, Pilát si umýva ruky, Vzkriesenie Lazára, Podobensvo o rozsievateľovi, Zjavenie sa Krista svojej matke Márii, Zbožné ženy u hrobu/ Tri Márie u hrobu, Vyzliekanie Krista/Espolio, Zázračný rybolov; Kristus kráča po vlnách/Navicella, Nasýtenie piatich tisícov/Rozmnoženie chleba a rýb; Korunovanie trnám, Posmievanie sa Kristovi; Cesta na Kalváriu, Ukrižovanie, Pribíjanie na kríž/Vztýčenie kríža/Povýšenie na kríž, Pieta, Vzkriesenie/Zmŕtvychvstanie, Zoslanie Ducha svätého/Zjavenie Ducha svätého/ Vylíatie Ducha svätého, Cesta do Emauz, Večera v Emauzách, Nanebovstúpenie Pána, Uvedenie Pána do chrámu, Obrezanie Pána, Umývanie nôh apoštolom, Peniaz dane, Petrove zapretie Krista, Snímanie z kríža, Prenášanie Kristovho tela, „Quo vadis, Domine?“, Kristus sa lúči so svojou matkou Máriou, Kristus žehná malým deťom, Kristus v dome Marty a Márie, Kristus poveruje Petra/ Odovzdanie kľúčov Petrovi, Povolanie Petra a Ondreja/ Povolanie prvých učeníkov, Povolanie Matúša, Uzdravenie malomocného, Vzkriesenie syna naimskej vdovy, Vzkriesenie Jairovej dcéry, Žena trpiaca krvácaním, Slepec a jeho uzdravenie, Ježiš a Samaritánka/Žena zo Samárie, Búrka na mori/ Búrka na Genezaretskom jazere, Dcéra kanaánskej ženy/Kristus uzdravuje dcéru kanaánskej ženy/ Kanaánka, Narodenie Pána, Umučenie, Rybník Bethesda, Uzdravenie ochrnutého, Anjeli obsluhujú Krista na púšti, „Volto Santo“, Hlava Krista

-evanjeliár, pašie, pašiový cyklus, christologický cyklus/kristológia, Umučenie, kalvária, parúzia; cyklus, pašiové hry, Agnus dei, baránok boží, „živý boh“, pašiový stĺp, pôstne súkno/pôstne velum, nebeský ženich

-Baldur, paralelizmus; Jákob

-Mesiáš/Kristus Spasiteľ, Pantokrator, Majestát, Majestas Domini, Beau Dieu, Trpiteľ/Bolestný Kristus, Imago Pietatis, Dobrý pastier, jezuliato, Baranček Boží/Agnus Dei; Muž bolesti; Immanuel, Ježiš ako veľkňaz, veľkonočný somárík, anastasis, Kristus Sol invictus, „sedem slov“ agapé, parúzia, pasos, pašije, Elói, arianizmus; „tradicio clavium“, „tradicio legis“, veraikon, deésis, kristológia, imago clipeata; krucifix, Golgota, Kalvária, corpus Christi/korpus; zmŕtvychvstanie; enkolpion; suppedaneum; eucharistia; Heliand; acheiropoietos, veraikon: La Sacra Sidone; Boží hrob/Svätý hrob; arma Christi/nástroje Kristovho utrpenia/pašiové nástroje; koreň Jesse/strom Jesse; bedrové rúško, sudarium/potné rúško, sväté schody; symbolika farieb: farba biela, farba červená; symbol: bodliak, kríž konštantínsky, fénix, ryba, kôň, dúha, gryf/greif, kohút, pelikán, pštros (Heinz-Mohr), jablko, mandragora, rohový kameň, klenák > svorník, skala, luna, trstina, vinič; I.N.R.I., IHS, IHC, ichthus, christogram/monogram Kristov, závesná obeť; svätá rodina, zelený štvrtok, biela sobota, veľký piatok, veľkonočná nedeľa, veľkonočný pondelok; El niño; Ježišova kopia/svätá kopia; sv. grál, Kristus Sol invictus, loptové hry; á la nazareno; AHOJ; svätá rodina, sochy Ježiša

http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D0%B8%D1%81%D1%83%D1%81_%D0%A5%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81

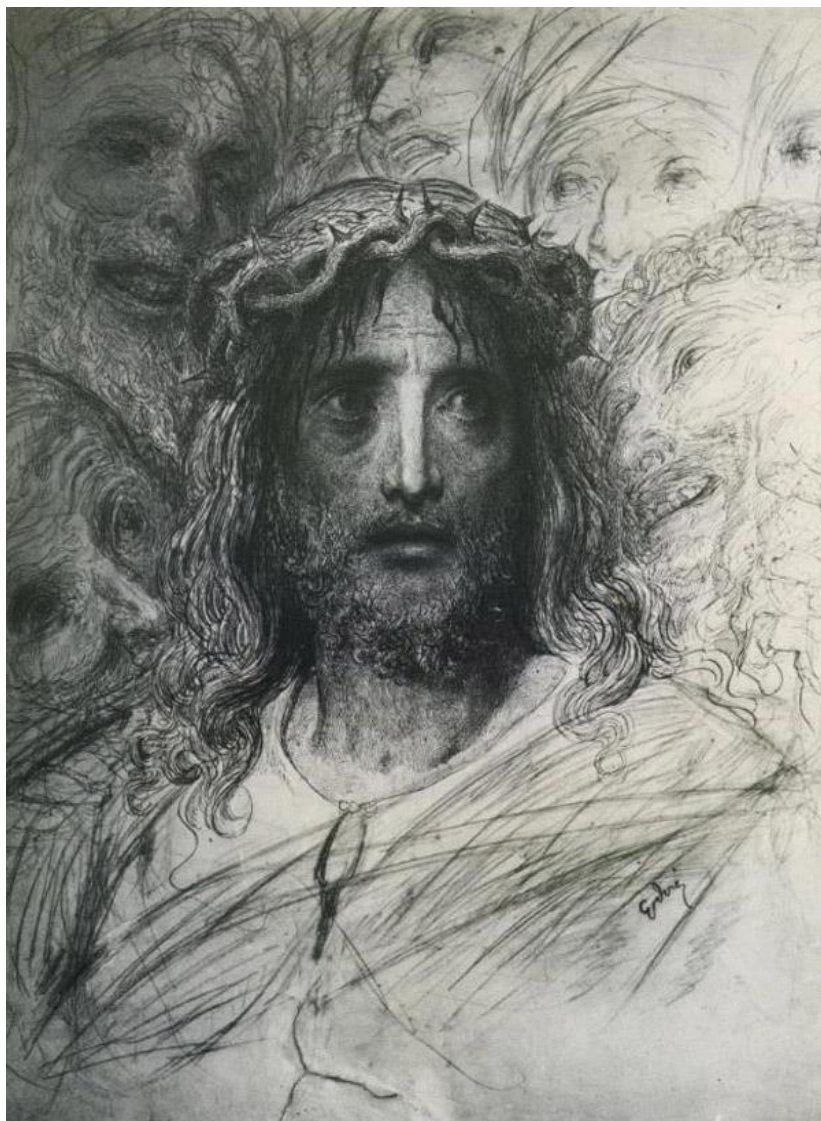
http://it.wikipedia.org/wiki/Ges%C3%B9_di_Nazareth

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Paintings_depicting_Jesus

<http://www.catholicviral.com/54-paintings-of-the-passion-death-and-resurrection-of-jesus-christ/>

Kristus na tróne (iluminácia z Psaltéria svätého Ľudovíta, 1253-1270)

G. Doré: Ježiš Kristus (1866)

L. Orsi: Kristus zomrel pre milosrdenstvo a spravodlivosť (2.pol. 16.st.)

P. Galle podľa J. Van der Straet (Stradanus): Kristus medzi matkou a apoštolmi (z cyklu Utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie nášho Pána Ježiša Krista, 16.-17.st.)

Rembrandt: Kázeň Krista (lept, 1652)

F. Duquesnoy: Kristus spútaný (slonovina, 1620)

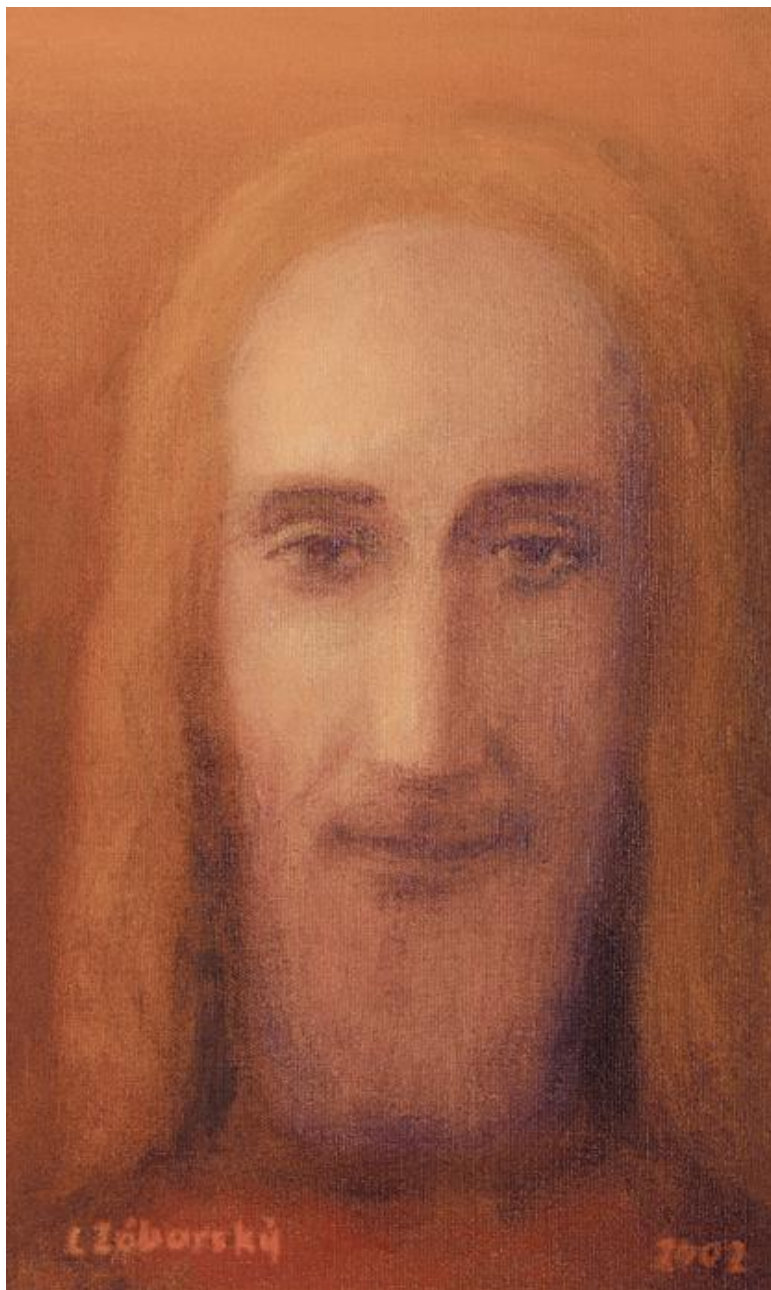
Slovenský rezbár z 2. polovice 18.storočia: Ježiš (1770-1800)

G. Cagnacci: Spiaci Ježiš so sv. Zachariášom a sv. Jánom (1630-1640)

A. Borúth: Kristus (19.st.)

L. Záborský: Kristov úsmev (2002)

***Ježiš ako tesár** - zobrazenie mladého *Ježiša Krista* v Jozefovej tesárskej dielni; menej častý variant sv. *Jozefa* v úlohe tesára, niekedy s prizeraúcim dieťaťom Ježišom

J. Ch. Jegher podľa A. Sallaerta: Kristus ako tesár (drevoryt, ilustrácia ku knihe Judocus Andries: „Perpetua Crux sive Passio Jesu Christi“ 1649)

- *Ježiš diet'a - *diet'a Ježiš*
- *Ježiš Eugertes - *Eugertes*
- *Ježiš Galilejský - prídomok podľa *Galilei*, kde najviac Ježiš pôsobil
- *Ježiš chlieb života - (Ján 6,32-59);
- *Ježiš Immanuel - *Immanuel*
- *Ježiš Kristus - pozri *Kristus*

http://it.wikipedia.org/wiki/Categoria:Ges%C3%B9_nel_cristianesimo
http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Je%C5%BE%C3%AD%C5%A1_Kristus

- *Ježiš medzi zákonníkmi - *Dvanásťročný Ježiš/Dišputa s učiteľmi*
- *Ježiš Mesiáš - *Mesiáš*
- *Ježiš mŕtvy - *mŕtvy Kristus*
- *Ježiš Nazaretský - prídomok podľa mesta *Nazaretu*, kde žil Ježiš do svojich 30 rokov

http://es.wikipedia.org/wiki/Categor%C3%ADa:Jes%C3%BAs_de_Nazaret

- *Ježiš Pantokrator - *Pantokrator*
- *Ježiš Sótér - *Sótér*
- *Ježiš Spasiteľ - *Sótér*
- *Ježiš viničový kmeň - *Kristus viničový kmeň*
- *Ježiš spiaci na kríži - *dieťa bolesti*
- *Ježiš záhradník - *Kristus záhradník*
- **Ježišov tovariš - *učeník*
- **Ježišov učeník - *apoštol*
- **Ježišova kopija - *Svätá kopija*
- **Ježišove pamiatky/pamiatky spojené s Ježišom -

http://en.wikipedia.org/wiki/Relics_associated_with_Jesus

- **Ježišove podobenstvá - pozri *podobenstvo*

<http://www.mojabiblia.sk/podobenstva/>

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Parables_of_Jesus

<https://www.biblegateway.com/passage/?search=Evanjelium+Pod%C4%BEda+Marka+4&version=NPK>

- **Ježišovi nasledovníci - pozri *apoštoli*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Followers_of_Jesus

- **Ježišovo srdce - *Božie srdce*
- **Ježišovo telo - pozri *sv. grál* (Diskovery); *corpus christi/Kristovo telo*
- **Ježišovo tovarišstvo - *Tovarišstvo Ježišovo*
- ***Ježiš a adorovanie Jezuliatka - *Adorovanie Jezuliatka*
- ***Ježiš a bohatý mládenec/Bohatý mládenec - (*Matúš 19,16-22; Marek 10,17-22; Lukáš 18,18-23*)

[http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-](http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=14)

[/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=14](http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=14)

[http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-](http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=15)

[/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=15](http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=15)

http://en.wikipedia.org/wiki/Jesus_and_the_rich_young_man

- ***Ježiš a apoštoli - pozri ** *Ježišovi nasledovníci; Kristus učiteľ/Kristus medzi apoštolmi; Kázeň na hore, Kázeň na rovine, Premena Pána, Podobenstvá, Posledná večera, Umývanie nôh apoštolom, Zajatie Ježiša, Cesta do Emauz, Večera v Emauzách, Zázračný rybolov, Vzkriesenie Ježiša, Nanebovstúpenie Pána, Kristus zákonodarca*

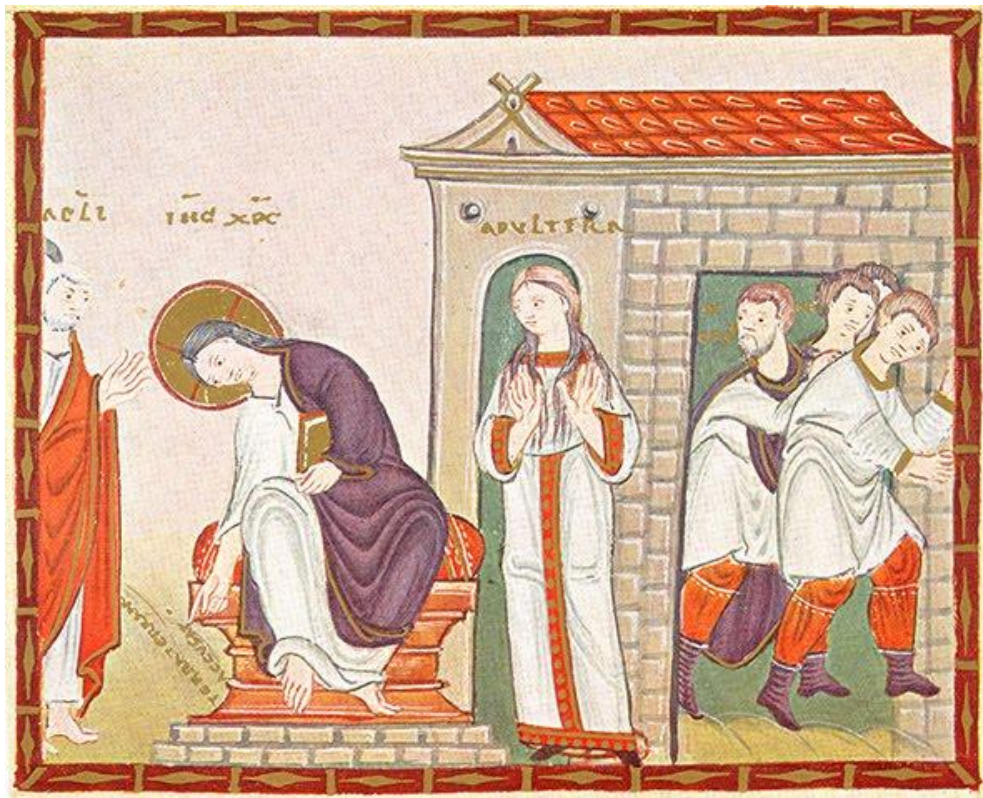
G. Rouault: Kristus a apoštoli (20.st.)

***Ježiš a bohatý úlovok - *Zázračný rybolov (I)*

***Ježiš a cudzoložnica - (*Ján 8,1-11*); po Ježišovom vyučovaní na Olivovej hore, priviedli *zákonníci* k Ježišovi ženu, ktorú pristihli pri *cudzoložstve*; pokúšali ho a chceli usvedčiť z neplnenia židovských zákonov; preto sa domáhali, aby potvrdil svoju vieru tým, že ju podľa mojžišovského zákonníka odsúdi na smrť *ukameňovaním*; Ježiš, hoci sa ho niekoľko razy spýtali, nevyriekol *rozsudok smrti*, sklonil sa a čosi písal palicou do prachu a vyhlásil: „Kto je z vás bez hriechu nech prvý hodí kameňom“; keď to počuli, zákonníci po jednom ticho odchádzali, až žena zostala osamotená; až vtedy ju Kristus oslovil a s napomenutím poslal domov; príbeh je priezračnou vsuvkou, ktorá má dokumentovať na jednej strane schopnosť *odpustenia* a na druhej strane *pokrytectvo* farizejov, ktoré charakterizuje dodnes živé príslovie: „vodu kážu, víno pijú“; príbeh je možné brať aj ako dodatok k téme *pokúšenie*; hriešnica z tohto príbehu nie je v žiadnom vzťahu k inej novozákonnej hriešnici, *Márii Magdaléne*, a chýba mu aj podtón kajúcnosti; pozri *cudzoložnica*, *cudzoložstvo*

Heriban: tento príbeh sa v niektorých gréckych evanjeliových rukopisoch nachádza na inom mieste (po *Jánovi 21,25*; *Lukášovi 21,38*), v iných rukopisoch celkom chýba, takže nie je isté, či ho napísal Ján alebo niektorý z jeho učeníkov; podľa štýlu sa možno domnievať, že ide o text *evanjelistu Lukáša*; je však isté, že je to kanonický text, čiže historická časť *Písma*; zmysel Ježišovho gesta (písanie po zemi) je nejasný

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=12
http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=14

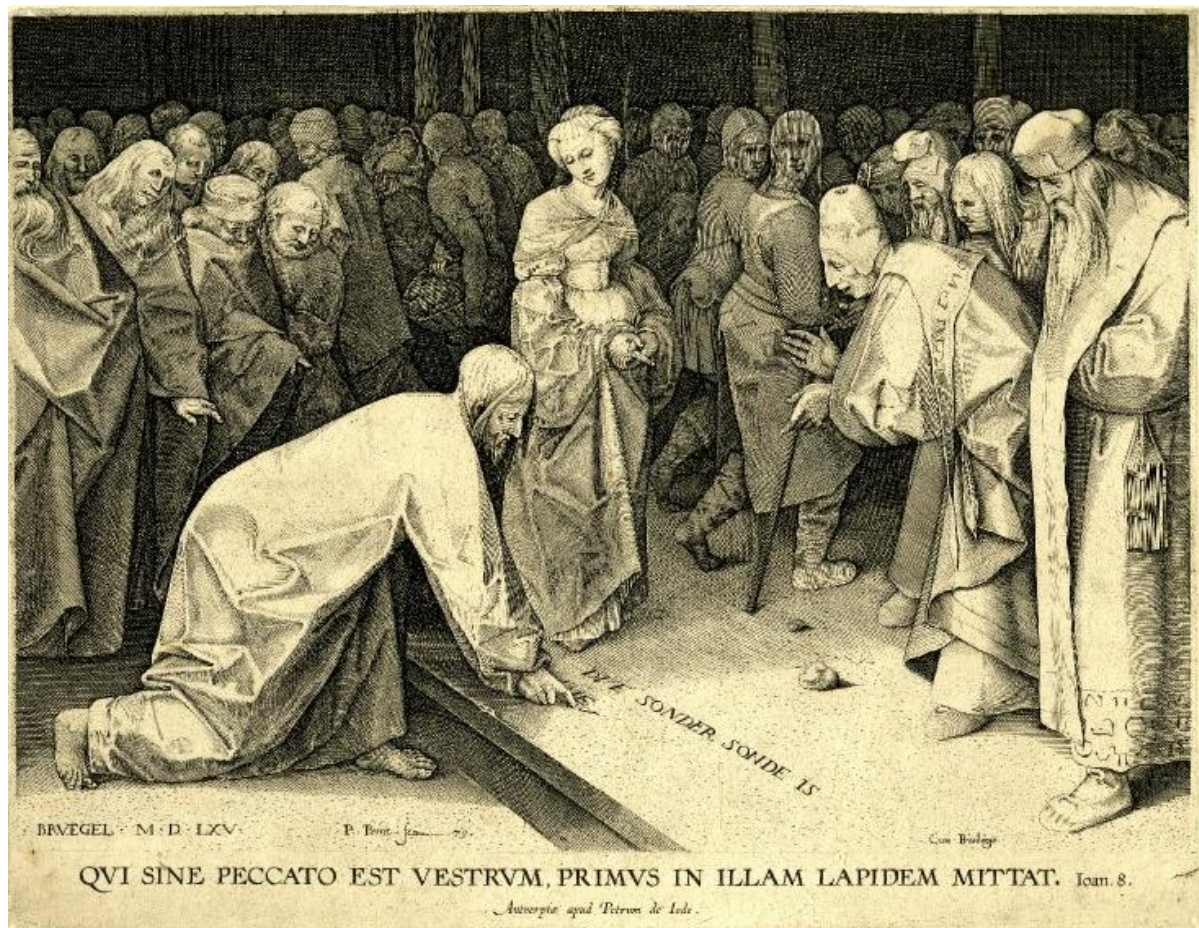
Zem zemi. Kristus a cudzoložnica (Codex Egbert, 980-993)

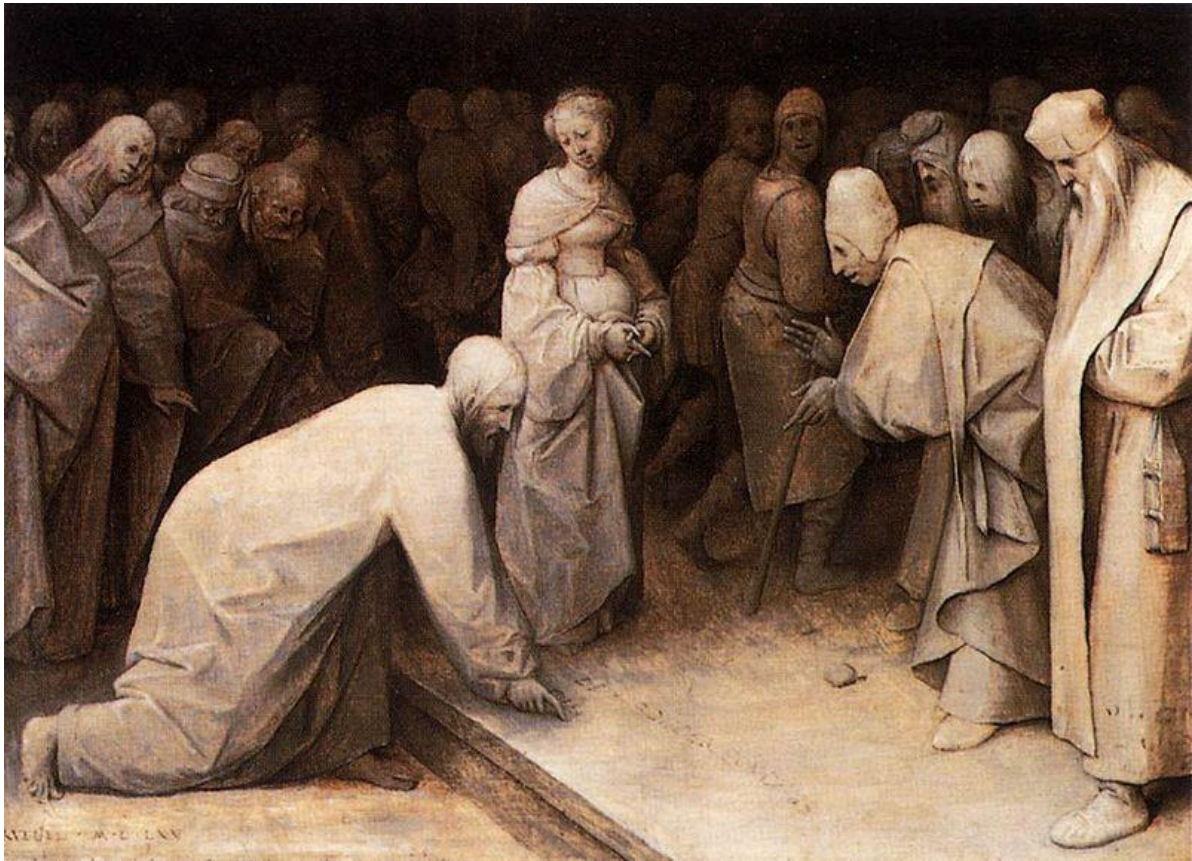
Kristus a cudzoložnica (freska kostola S. Angelo in Formis, 11.st.)

L. Cranach ml.: Kristus a cudzoložnica (1532)

P. Brueghel st.: Kristus a žena pristihnutá pri cudzoložstve (rytina, 16.st.)

P. Bruegel st.: Kristus a žena pristihnutá pri cudzoložstve (grisaille, 1565)

G. Pencz: Kristus a žena pristihnutá pri cudzoložstve (1546)

D. Scultori podľa G. Romana: Kristus a žena obvinená z cudzoložstva (1575)

J. Tintoretto: Kristus a cudzoložná žena (16.st.)

J. Tintoreto: Kristus a cudzoložnica (16.st.)

Tizian: Kristus a cudzoložnica (16.st.)

A. Caron: Kristus a cudzoložnica (2.pol. 16.st.)

H. Vogtherr st.: Kristus a cudzoložnica (16.st.)

Guercino: Žena obžalovaná z cudzoložstva (1621)

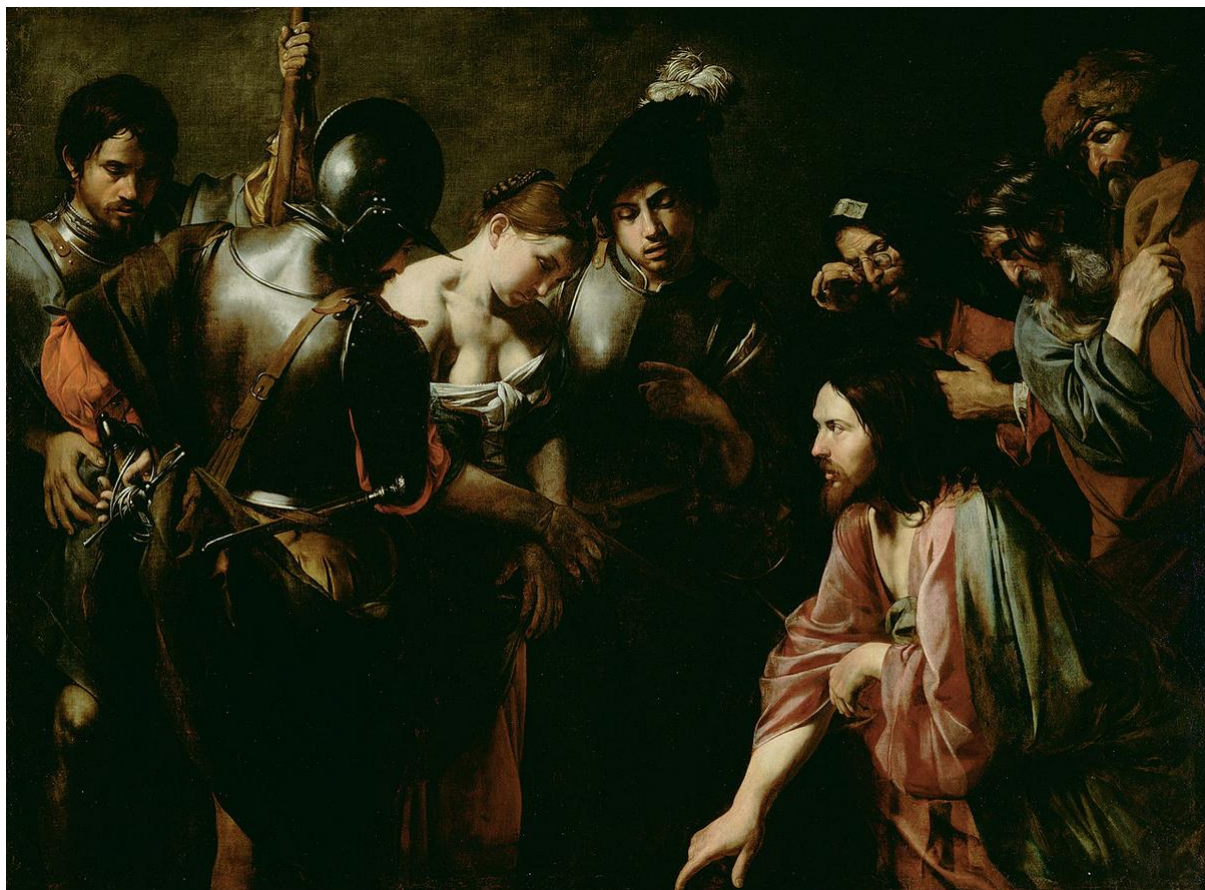
L. Giordano: Kristus a cudzoložnica (1660)

Rembrandt: Kristus a žena pristihnutá pri cudzoložstve (1644)

G. van den Eeckhout: Kristus a cudzoložnica (1650-1674)

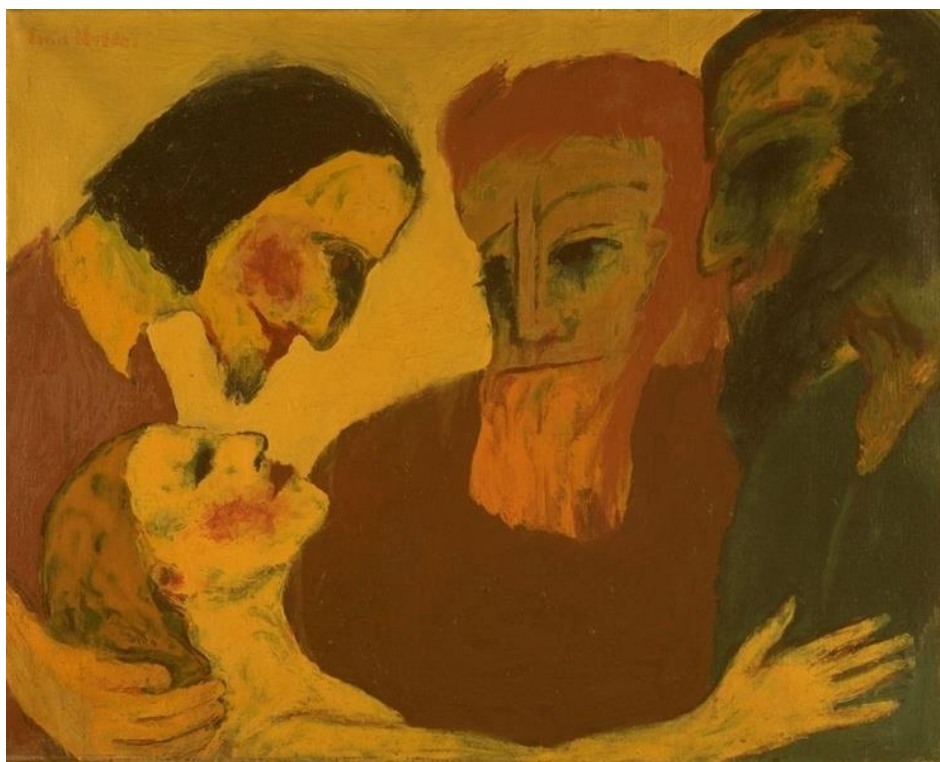
V. de Boulogne: Kristus a cudzoložnica (1620)

H. Wierix: Kristus a cudzoložnica (rytina, 16.-17.st.)

F. van den Steen podľa D. Teniers II: Kristus a cudzoložnica (lept, 1673)

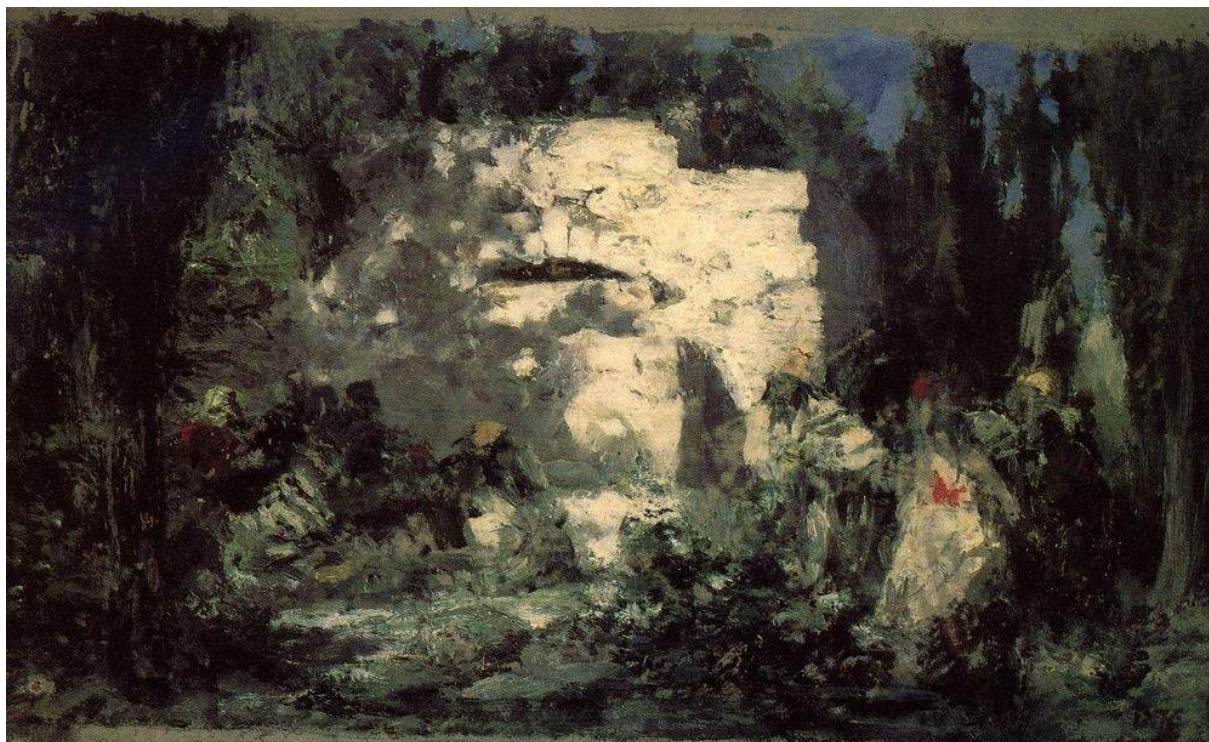
E. Nolde: Ježiš a hriešnica (1926)

H. Siemiradzki: Kristus a hriešnica (19.st.)

V. D. Polenov: Kristus a hriešnica (1873)

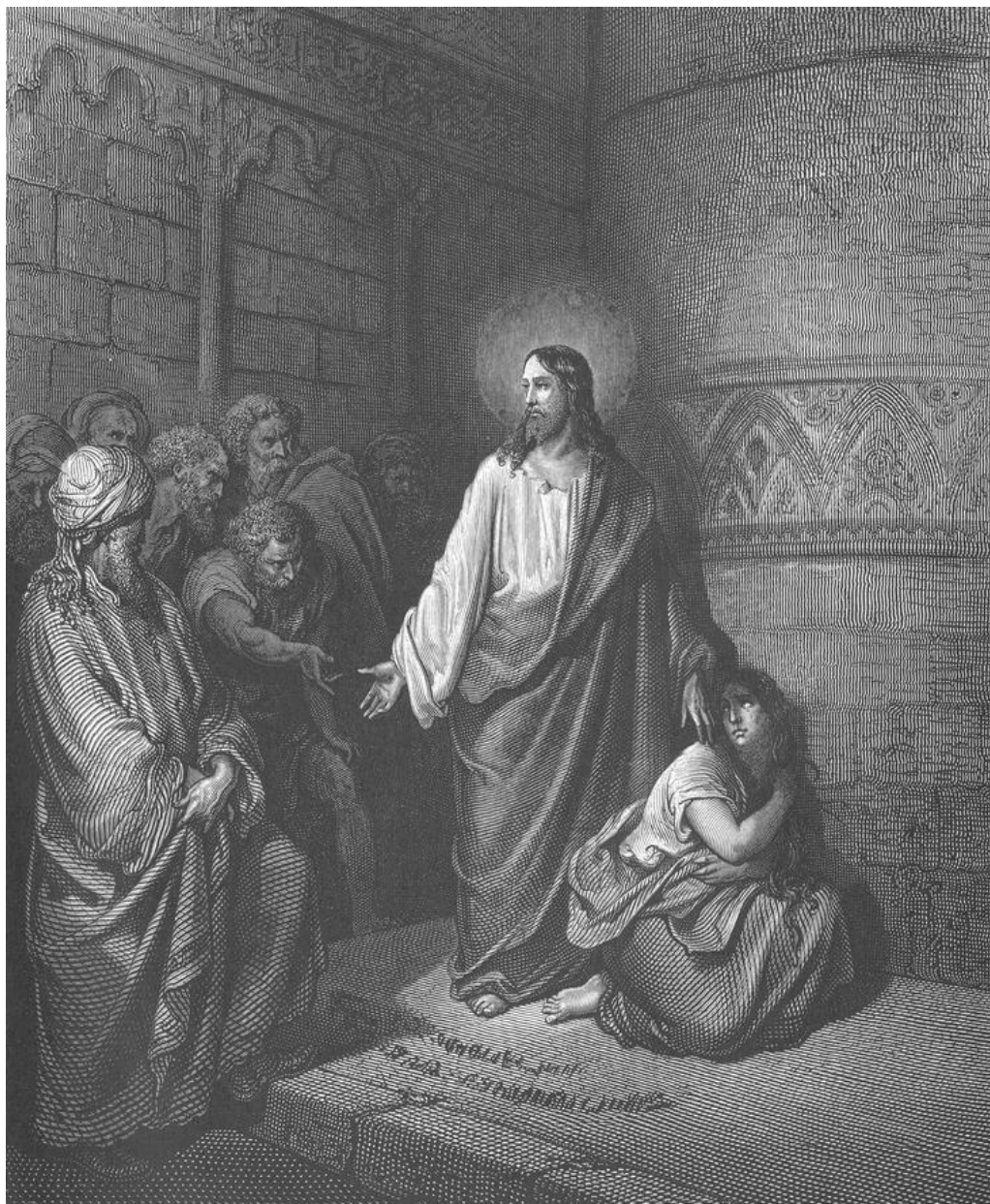
V. D. Polenov: Kristus a hriešnica (1876)

V. D. Polenov: Kristus a hriešnica (1883)

V. D. Polenov: Kristus a hriešnica (1885)

G. Doré: Ježiš a cudzoložnica (drevoryt, 1866)

M. Beckmann: Kristus a žena pristihnutá pri cudzoložstve (1917)

***Ježiš a deti - *Nechajte maličkých ku mne prísť/Ježiš priateľ dietok*

***Ježiš a farizej/Ježiš a učenec - *zhodné s Nikodém poučovaný Ježišom ?*

G. Rouault: Kristus a učenec (1937)

- ***Ježiš a grécki prozelyti - *Grécki prozelyti chcú vidieť Ježiša/Gréci chcú vidieť Ježiša*
- ***Ježiš a Kanaánka - *Kanaánska žena/Dcéra kanaánskej ženy*
- ***Ježiš a klaňanie Panny Márie - *Klaňanie Panny Márie/Adorovanie Jezuliatka*
- ***Ježiš a klaňanie pastierov - *Klaňanie pastierov*
- ***Ježiš a klaňanie troch kráľov - *Klaňanie troch kráľov*
- ***Ježiš a kvas farizejov a saducejov - *Kvas farizejov a saducejov*
- ***Ježiš a ľud, ktorý žiada znamenia - *Ľud žiada znamenia*
- ***Ježiš a matka synov Zebedea/Zebedeovi synovia - (Matúš 20,20-28; Marek 10,35-45);

A. Wierix: Matka prosí za synov Zebedea (rytina zo série Cirkevný rok, 1575-1625)

***Ježiš a neveriaci Tomáš - Neveriaci Tomáš/Pochybnosti sv. Tomáša

***Ježiš a Nikodém - Nikodém poučovaný Kristom

***Ježiš a peniaz dane - Daňový peniaz/Peniaz dane/Daň cisárovi

***Ježiš a poslovia Jána Krstiteľa - Posolstvo Krista Jánovi v žalári/Posolstvo Jána Krstiteľa

***Ježiš a príchod Syna človeka - *Príchod Syna človeka*

***Ježiš a rada rozhodujúca o jeho smrti - *Sanhedrin rozhodol o Ježišovej smrti/Rada rozhodla o Ježišovej smrti*

***Ježiš a saduceji o vzkriesení - *O vzkriesení*

***Ježiš a Samaritánka/Žena zo Samárie - (*Ján 4,1-30*); na ceste z Judey do Galiley sadol si Kristus pri Jákobovej studni neďaleko mesta Sychar (*Sichem* ?), aby si oddýchol; samaritánska žena, *cudzoložnica*, ktorá sem prišla nabráť vodu, bola prekvapená, keď ju Ježiš požiadal o vodu, aby sa mohol napiť; nebolo to iba preto, lebo bolo nezvyčajne oslovovať cudziu ženu, ale aj pre tradičnú nenávisť medzi Židmi a Samaritánmi, ktorá siahala tak ďaleko, že nepoužívali spoločné nádoby; Kristus využil tejto príležitosti, aby ju použil obraznou rečou: „Každý, kto pije z tejto vody, bude žiť. Kto by však pil z vody, ktorú ti ja dám, nebude žiť naveky, ale voda, ktorú ja dám, bude v ňom prameňom vody, prúdiacej k večnému životu“; jeho učeníci boli po návrate z mesta prekvapení, že sa rozpráva so ženou; Ježiš ich pokarhal, že so ho nepýtajú, o čom s ňou hovoril, ale zaujíma ich iba to, že je Samaritánka; žena priniesla zvesť o Ježišových slovách do mesta a Samaritáni prichádzali za ním a uverili v jeho slová; dejiskom je *studňa*, často v tieni pod stromom, kde sedí Kristus; rozpráva sa s dedičankou, ktorá má pri sebe džbán; v talianskom umení je žena občas zobrazovaná v bohatom odevu, s vlasmi zdobenými stužkami a niekedy s jedným obnaženým *prsíkom*, tradičnými atribútmi *kurtizány*; v pozadí výjavu vidieť hradbu mesta; učeníci sa blížia po ceste; niektoré (zriedkavejšie) zobrazovania vychádzajú z veršov (4,34-42) a zobrazujú diskutujúcich apoštolov okolo Ježiša, ich odchod do mesta za potravinami a zástupy prichádzajúcich zvedavých *Samaritánov* (pozri *simultánna kompozícia*); pozri *christologický cyklus*, *Kristus*, *biblia*, *Samária*

https://en.wikipedia.org/wiki/Samaritan_woman_at_the_well (prehľad diel)

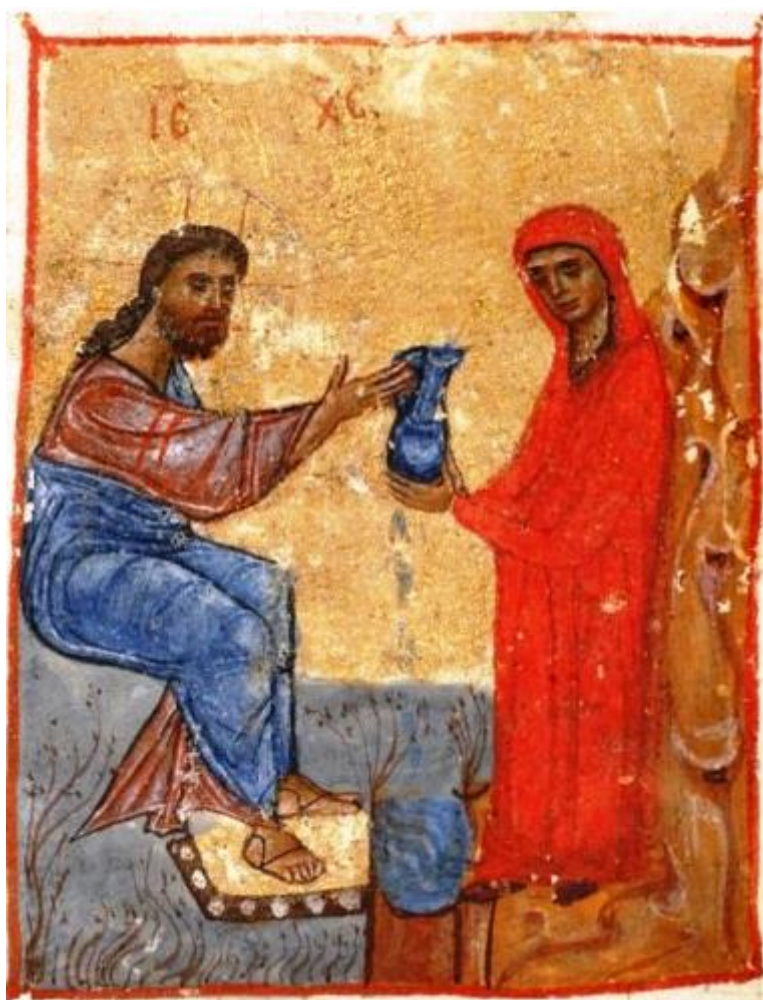
http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=21

Kristus a Samaritánka pri Jákobovej studni (slonovina, Egypt, 6.st.)

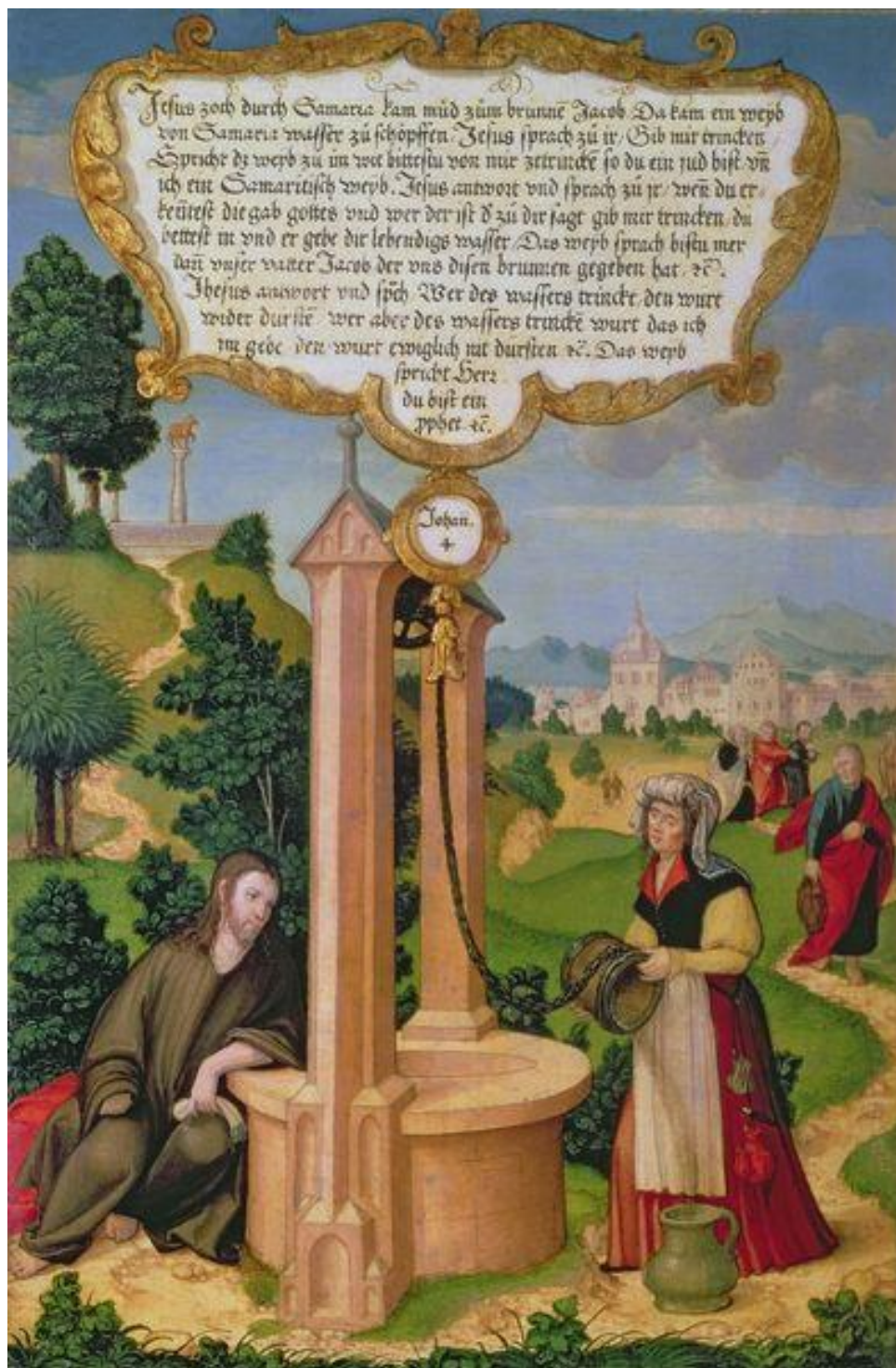
Kristus a Samaritánka (freska kostola S. Angelo in Formis, 11.st.)

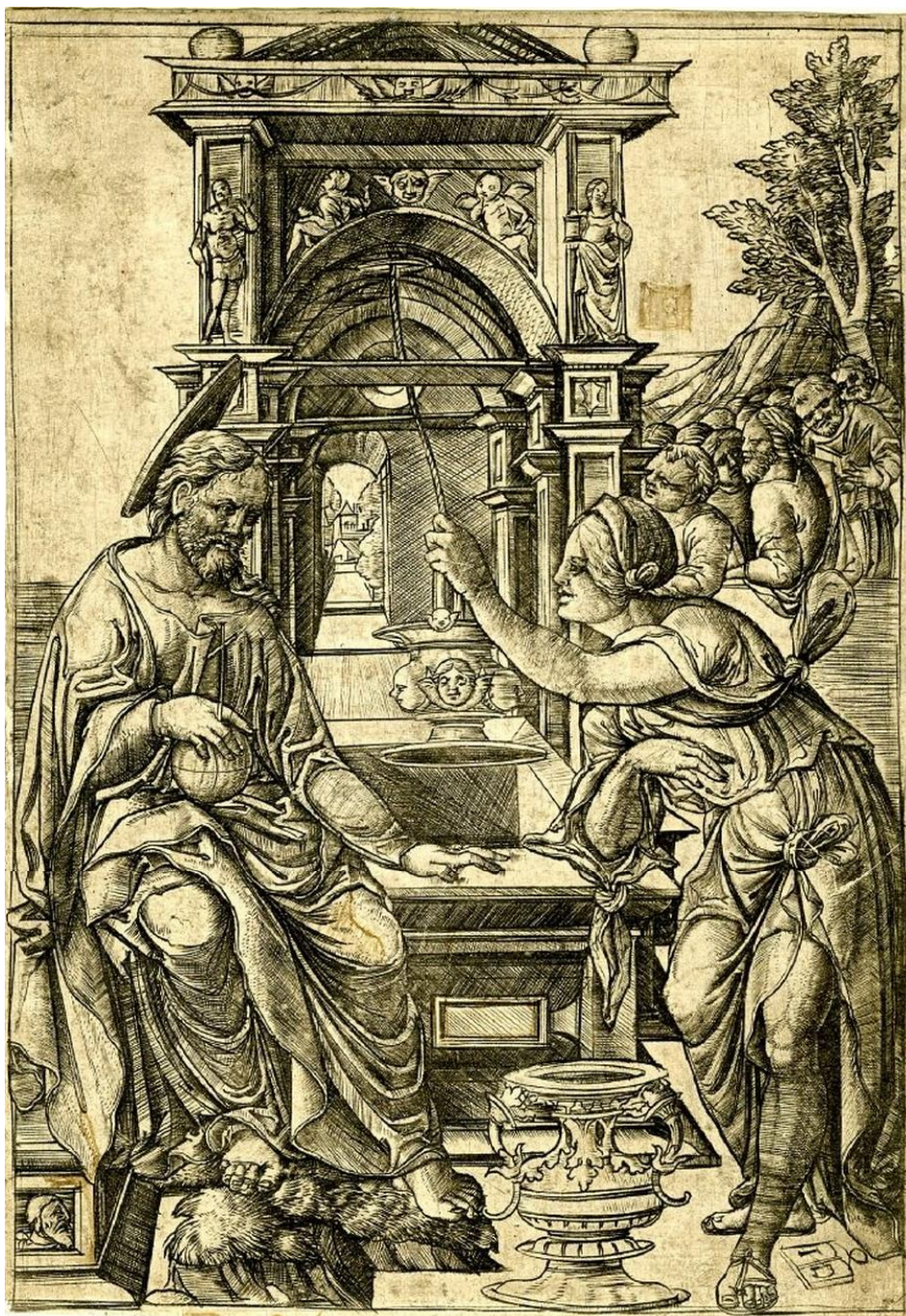
Kristus a Samaritánka (Evanjelium Jruchi II, 12.st.)

N. Tzafouris: Kristus a žena zo Samárie (tempera a pozlátenie na dreve, 15.st.)

M. Gerung: Kristus a Samaritánka (ilustrácia z Biblie, 16.st.)

J. Duvet: Kristus a žena zo Samárie (rytina, 1525)

J. Binck: Kristus a Samaritánka (rytina, 16.st.)

C. Robetta: Kristus a žena zo Samárie (rytina, 1500-1520)

F. Brizio podľa A. Carraci: Kristus a Samaritánka (lept, 1595)

A. Wierix: Rovnako aj Samaritáni (rytina zo série Cirkevný rok, Ján 4; 1575-1625)

Ch. Weigel st.: Ježiš a Samaritánka (medirytina z Bible ectypa, 1695)

Rembrandt: Kristus a Samaritánka (17.st.)

J. P. Saenredam podľa H. Goltziusa: Samaritánska žena pri studni (rytina zo série Slávne ženy Nového zákona, 16.-17.st.)

J. P. Saenredam podľa H. Goltziusa: Samaritánska žena pri studni (rytina zo série Slávne ženy Nového zákona, 16.-17.st.)

Guercino: Ježiš a samaritánska žena (1620)

A. Cano: Kristus a Samaritánka pri studni (17.st.)

N. P. Loir: Kristus a Samaritánka (17.st.)

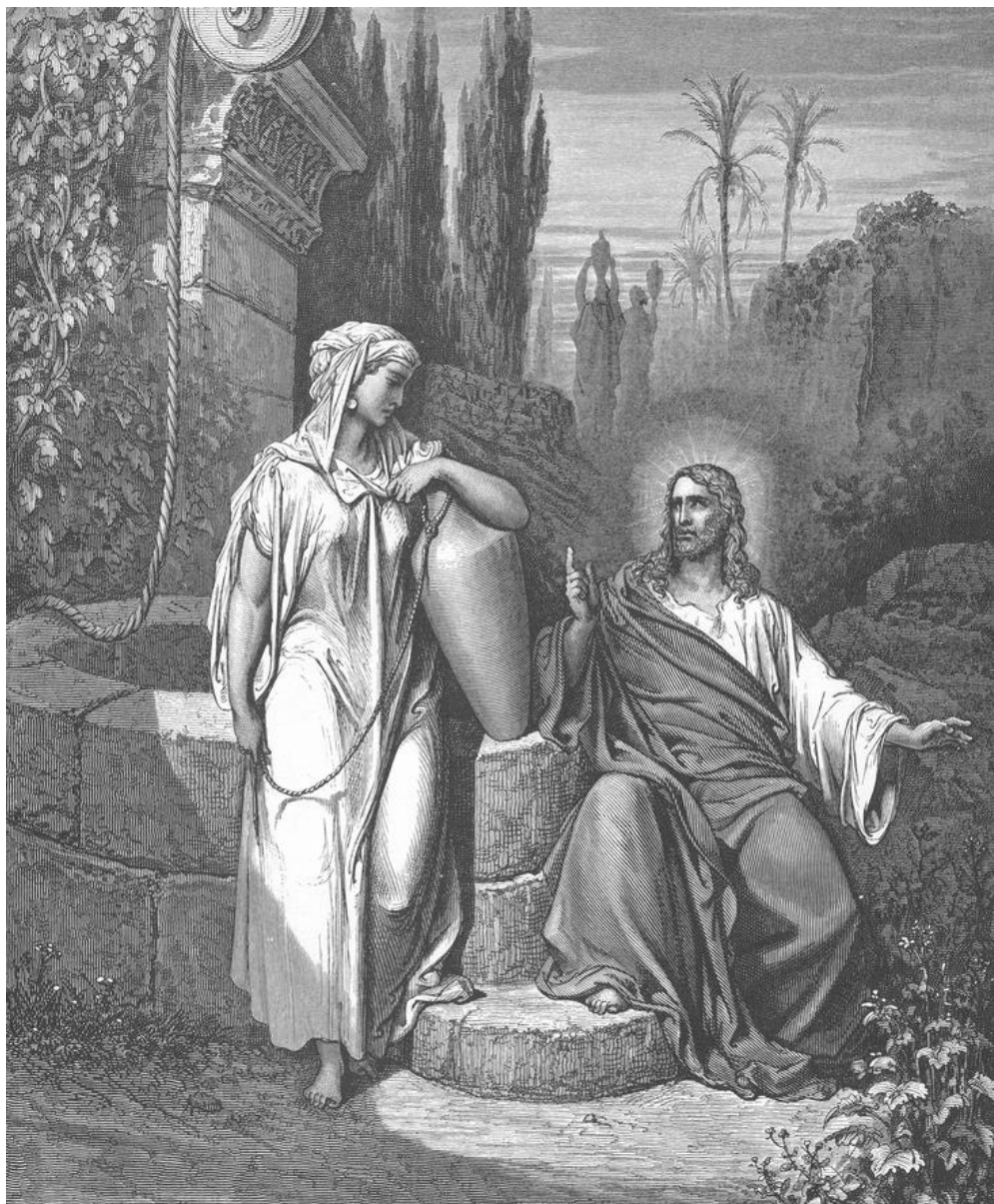
J. Ch. Jegher podľa A. Sallaerta: Kristus a samaritánska žena (drevoryt, ilustrácia ku knihe Judocus Andries: „Perpetua Crux sive Passio Jesu Christi“ 1649)

A. Kauffmanová: Ježiš a Samaritánka (1796)

Stredoeurópsky maliar z konca 18.storočia: Kristus pri studni (1780-1800)

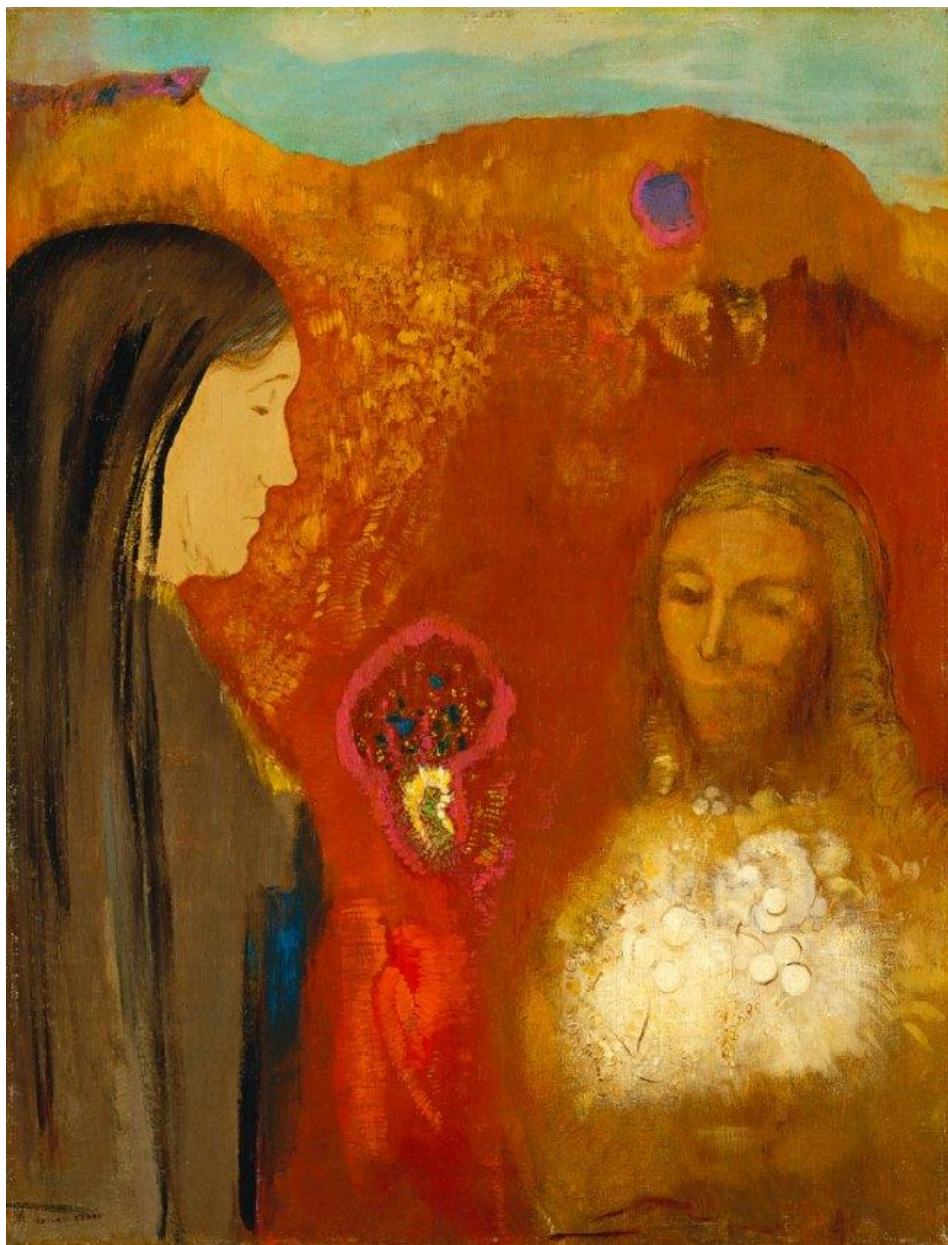
G. Doré: Ježiš a žena zo Samárie (drevoryt, 1866)

H. Siemiradzki: Kristus a Samaritánka

J. Romero de Torres: Samaritánka

O. Redon: Kristus a Samaritánka (1895)

C. H. Bloch: Žena pri studni (19.st.)

***Ježiš a spor o sobote - *Spor o sobote*

***Ježiš a spor o uzdravovaní v sobotu/Uzdravenie muža z vodnatelnosti - *Podobenstvo o uzdravovaní v sobotu/Uzdravenie muža z vodnatelnosti/Spor o sobote*

***Ježiš a spor o vyberaní zrna z klasov v sobotu - *Spor o vyberaní zrna z klasov v sobotu*

***Ježiš a stotník z Kafarnaum - *Uzdravenie stotníkovoho sluhu*

***Ježiš a úklady farizejov - *Úklady farizejov proti Ježišovi*

***Ježiš a umývanie rúk - *Ježiš vysvetľuje tradície*

***Ježiš a výstraha pred falošnými prorokmi - *Výstraha pred falošnými prorokmi*

***Ježiš a Zacheus/Ježiš vchádza do Jericha - (Lukáš 19,1-10); keď Ježiš vchádzal do Jericha a prechádzal cezeň, Zacheus, muž, ktorý bol veliteľom colníkov a bol bohatý, si želal ho vidieť; Bol však malej postavy a nevidel cez zástup; vyliezol na divý figovník, aby Ježiša videl; keď ho ten uvidel, vyzval ho, aby zostúpil, lebo v jeho dome chce dnes zostať; ostatní protestovali, že Ježiš uprednostnil hriešneho človeka (pozri colník); Ježiš odpovedal, že aj Zacheus je synom Abrahámovým a že

prišiel spasiť toho, ktorý by bez neho zahynul (nedostalo sa mu večného života); postava nadcolníka Zachea sa vyskytuje v námete *Vstup do Jeruzalemu*, hoci sa v kanonických i apokryfných spisoch v týchto súvislostiach nevyskytuje; scéna sa dá rozlíšiť zástupom vítajúcim Krista palmovými ratolesťami a oslicou, na ktorej Ježiš sedí

<https://en.wikipedia.org/wiki/Zacchaeus>

<https://bible.org/seriespage/7-jesus-house-zacchaeus-luke-191-10> (výklad textu)

Kristus a Zacheus (freska kostola S. Angelo in Formis, 11.st.)

Giotto: Víťazný vstup (freska, Scrovegni kaplnka, Padova, 1304-1306)

- ***Ježiš a zákon - (Matúš 5,17-48); kapitola je súčasťou *Kázne na hore*, v *Lukášovi* v kapitole *Osem blahoslavenstiev*
- ***Ježiš a zákonníci - *Ježiš vysvetľuje tradície*
- ***Ježiš a zákonník - *Kristus a zákonník*
- ***Ježiš a zbožné ženy - *Zbožné ženy/Tri Márie*
- ***Ježiš a zasľúbenie ducha svätého - *Zasľúbenie ducha svätého*
- ***Ježiš a Znamenie z neba - *Znamenie z neba*
- ***Ježiš a Židia žiadajúci znamenie - *Jonášovo znamenie/Židia žiadajú od Ježiša znamenie*
- ***Ježiš a zasľúbenie ducha svätého - *Zasľúbenie ducha svätého*
- ***Ježiš bičovaný - *Bičovanie Ježiša*
- ***Ježiš dobrý pastier - (Ján 10,1-18); pozri *dobrý pastier*

A. Wierix: O dobrom pastierovi (rytina zo série Cirkevný rok, 1575-1625)

***Ježiš dvanásťročný - Dvanásťročný Ježiš v chráme/Ježiš medzi zákonníkmi/Dišputa s učiteľmi/Ježiš medzi učencami

***Ježiš hrozí nekajajúcim sa mestám - Hrozba mestám

***Ježiš kameňovaný - Kameňovanie Ježiša